

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ın Adıyla.

Şeyh Ebâ Butayn Rahimehullâh şöyle dedi:

“Bu yüzden her kime Muhammed Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'in risaleti ve Kuran ulaştıysa hüccet ona ikame edilmiştir. Bu yüzden de Allâh'a, meleklere, kitaplara, rasûllere ve son güne iman etmediği için kişi mazur sayılmaz. Bundan sonra onun cehalet sebebiyle mazereti olmaz.”

مسألة فيمن يكفر غيره من المسلمين
والكفر الذي يعذر صاحبه بالجهل والذي لا يعذر

**Kendisinden Başka Müslümanları
Tekfir Edenler ile Sahibinin Cehalet
Sebebiyle Mazur Sayıldığı ve
Sayılmadığı Küfür Çeşitleri Hakkında
bir Soru**

Müellif:

Şeyh Ebâ Butayn Rahimehullâh
(1282 H)

Darultawhid

Tevhide Davet

 www.darultawhid.com

 info@darultawhid.com

 english@darultawhid.com

 t.me/darultawhid

 t.me/darultawhid_english

Kendisinden Başka Müslümanları Tekfir Edenler ile Sahibinin Cehalet Sebebiyle Mazur Sayıldığı ve Sayılmadığı Küfür Çeşitleri Hakkında bir Soru

[Soru]	6
Cevap.....	7
[Müslümanları Tekfir Edenlerin Durumu].....	7
[Bir Adam (Dinde) Kardeşine “Ey Kâfir” Derse, Muhakkak Ki Küfür İkisinden Birine Döner Hadisinin Şerhi]	9
[Fakihlerin Çoğu Tevil Sahibi Oldukları İçin Hâricîleri Tekfir Etmemiştir]	12
[Hüccetin İkamesi ve Muayyen Tekfir].....	13
[Davetin Ulaşmadığı Kişilerin Hükmü Hakkında Birinci Görüş]	13
[Nevevî'nin Sözü].....	14
[Kadı Ebû Ya'lâ'nın Sözü]	14
[Davetin Ulaşmadığı Kişilerin Hükmü Hakkında İkinci Görüş]	15
[Hüccetin İkamesi]	15
[Hüccetin İkamesinden Sonra Cehaletin Mazeret Olmadığına Dair Naslar]	16
[İnatçı Olan ve İnatçı Olmayanlar, Tekfir Hususunda Müsavidir].....	18

[Hüccetin Fehmedilmesi ile Hüccetin Ulaşması Arasındaki Fark].....	18
[İbnu Teymiyye'nin Bu Meseleye Dair Sözleri]	19
[Kudâme bin Maz'ûn Radiyallâhu Anh'ın ve Ashabının Kıssası].....	22
[İbnu Teymiyye Cehalet Özrü Meselesini Hafi ve Zahir Meseleler Şeklinde Ayırmıştır]	24
[Bidat Ehlini Tekfir Etme Meselesi]	25
[İlimsizce Tekfir Meselelerine Dalmaktan Sakındırmak]	27
[Hatime]	28

مسألة فيمن يكفر غيره من المسلمين

والكفر الذي يعذر صاحبه بالجهل والذي لا يعذر

Kendisinden Başka Müslümanları Tekfir Edenler ile Sahibinin Cehalet Sebebiyle Mazur Sayıldığı ve Sayılmadığı Küfür Çeşitleri Hakkında bir Soru¹

Şeyh Ebâ Butayn (1206 H)

Rahimehullâhu Teâlâ

[Soru]

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ın adıyla.

Soru: Şeyh Takiyy'ud Dîn Rahimehullâh'ın İbn'ul Bekrî'ye reddiyesinde geçen şu sözünün anlamı nedir?

“Bu yüzden ilim ve Sünnet ehli muhaliflerini tekfir etmedi, velev ki bu muhalif onları tekfir etse de. Zira küfür, şeri bir hükümdür. İnsanlar, (intikam olarak) benzeriyle karşılık veremezler. Mesela biri senin hakkında yalan söylese veya eşinle zina yapsa, senin onun hakkında yalan söyleyip eşinle zina etme hakkın yoktur. Zira zina ve yalan, Allâhu Teâlâ'nın hakkı sebebiyle haramdır. Aynı şekilde tekfir de Allâhu Teâlâ'nın hakkıdır. Bu yüzden de biz, Allâhu Teâlâ'nın ve Rasûlü Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'in tekfir ettiği kişi dışında kimseyi tekfir etmeyiz.

Yine, muayyen bir şahsın tekfiri ve öldürülmesinin cevazı, kendisine

¹ Mecnû'at'ur Rasâ'il ve'l Mesâ'il'in Necdiyye, 5/509-523; ed-Durar'us Seniyye, 10/360-375. Dâr Atlas el-Hadrâ tarafından yayınlanan Mes'elet'un fi Men Yukeffiru Gayrahu min'el Muslimîn. Tercümede Dâr Atlas el-Hadrâ nüshasını esas aldık.

muhalefet edenlerin küfre girdiği nebevî hüccetin ulaşmasına bağlıdır. Yoksa dinden bir hususu bilmeyen herkes küfre girmez...”

Şeyh’in şu sözüne kadar:

“(…) Bu yüzden de ben [mihneleri gerçekleştiğinde]² hulûliyye olan ve Allâhu Teâlâ’nın arşın üzerinde olduğunu nefyeden nefyedici Cehmiyye’ye dedim ki: Ben size (bu inançlarda) muvafakat etseydim kâfir olurum, zira ben sizin kavlinizin küfür bir söz olduğunu biliyorum. Lâkin benim indimde tekfir edilmiyorsunuz, zira siz cahilsiniz...”

İbnu Teymiyye’nin kavlinin sonuna kadar.³

Bize bir fetva verin. Hüccetin ikame edilmesi ne demek? Allâh size minneti ve keremiyle ecir versin!

Cevap

Âlemlerin Rabb’i olan Allâh’a hamdolsun.

Şeyh Rahimehullâh’ın kelamı iki mesele kapsamaktadır:

[Müslümanları Tekfir Edenlerin Durumu]

İki meseleden biri şudur: Biz, bizi tekfir edenleri tekfir etmeyiz. Şeyh’in sözünün zahirinden anlaşılın, tekfir eden kişi tevil sahibi olsun veya olmasın durumun aynı olmasıdır. Âlimlerden bir taife, tevil sahibi olarak tekfir ettiğini söyleyen kişinin tekfir edilmeyeceğini açıkça söylemiştir.

İbnu Hacer el-Heytemî, Şâfi’îler’den bir taifenin, tevilsiz bir şekilde tekfir eden kişinin küfrünü açıkça belirttiğini nakletti. Sonra Mutevellî’den şöyle dediğini nakletti:

“Bir kimse tevilsiz bir şekilde bir Müslümana “Ey Kâfir” derse küfre girer.”

Heytemî şöyle dedi: “Âlimlerden bir grup, bu hususta Mutevellî’ye tabi olup

² Bu ibare el-İstigâse isimli eserde geçmektedir.

³ İbnu Teymiyye, el-İstigâse fi’r Raddi ale’l Bekrî, Dâr’ul Minhâc, sf. 252-253.

Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'in şu kavliyle ihticac ettiler:

"Bir adam (dinde) kardeşine "Ey Kâfir" derse, muhakkak ki küfür ikisinden birine döner."⁴

Küfürle itham ettiği kişi Müslümandır, bundan dolayı bu kişi kendisi kâfir olur.

Bu âlimler şöyle dediler: Zira bu kişi İslâm'ı küfür ile isimlendirmiştir.

Bu illete yani "Zira bu kişi İslâm'ı küfür ile isimlendirmiştir" sözüne bazı âlimler yorum yaparak şöyle dedi: Bu mana, ne onun lafzından anlaşılır ne de bu, bunu söyleyen kişinin murat ettiği. Bu kişinin muradı ve lafzının manası ancak şudur: "Sen hak olan İslâm dini üzere değilsin. Sen ancak kâfirsin. Dinin İslâm dini değildir. Ben ise İslâm dini üzereyim." Şek olmaksızın adamın muradı budur. Zira bu kişi sadece diğer şahsı küfürle vasfetmiştir, İslâm dinini küfürle vasfetmemiştir. Bunu söyleyen kişi, sadece diğer şahsın İslâm dini üzere olmasını ondan nefyetti. Bundan dolayı söylediği bu sözden ötürü küfre girmez. Ancak bu fahiş sövmesi sebebiyle hak ettiği gibi tazir edilir. Buna küfür diyenlerin, bir âbide "ey fasık" diyenleri de tekfir etmesi gerekir, zira ibadeti fisk diye isimlendirmiştir. Ben kimsenin böyle bir şey dediğini sanmam. Bunu söyleyen kişinin muradı, sen fasıklık yapıyor ve ibadetinle beraber fisk (olarak addedilen) amelleri işliyorsun demektir. Yoksa bu kişinin muradı senin ibadetin fisktır demek değildir."

Heytemî'den nakil bitti.⁵

⁴ Ebû Hurayra Radiyallâhu Anh'tan rivayet edilmiştir. (Buhârî, Hadis no: 6103)

Müslim'in İbnu Ömer Radiyallâhu Anhumâ'dan rivayet ettiği lafızda ise şu ziyade bulunmaktadır:

"Eğer hitap ettiği kişi öyleyse (küfür isnadı geçerli olur), aksi takdirde kendisine geri döner." (Müslim, Hadis no: 60)

⁵ Heytemî, el-İ'lâm bi Kavâti'il İslâm, sf. 47-63.

Nevevî'nin "Şerhu Müslim" eserindeki kelamının zahiri de buna muvafakat etmektedir. Zira o, hadisi zikredince şöyle dedi:

"Bu hadis ulemanın müşkül addettiklerindedir. Zira insan öldürme ve zina gibi masiyetler sebebiyle tekfir etmek Ehl-i Hakk'ın mezhebinden değildir. Yine İslâm dininin batılığına itikat etmeden kardeşine "Ey Kâfir" dediği zaman da böyledir..."

[Bir Adam (Dinde) Kardeşine "Ey Kâfir" Derse, Muhakkak Ki Küfür İkisinden Birine Döner Hadisinin Şerhi]

Daha sonra Nevevî hadisin tevili hususunda vecihler zikretti:

"Bir tanesi: Küfür, bunu helal sayanlara hamledilir. **"Bâ'e bihâ (döner)."** Cümlesi, küfür sözü ona geri döner anlamındadır. Aynı şekilde diğer rivayetteki **"Hârat Aleyhi."** Yani "küfür kelimesi ona Race'e yapacaktır (dönecektir)" sözü de böyledir. Hâsılı, Bâ'e, Hâra ve Race'e kelimelerinin anlamları birdir.

İkinci vecih: (Din) kardeşine yaptığı kusur ve tekfirinin günahı kendisine geri döner.

Üçüncü vecih: Bu, Müminleri tekfir eden Hâricîlere hamledilir. Bunu Kadı İyâd Mâlik'ten nakletti, lakin bu zayıftır. Zira âlimlerin çoğunun ve muhakkiklerin seçtiği sahih ve tercih edilen görüşe göre diğer Ehl-i Bidat gibi Hâricîler de tekfir edilmez.

Dördüncü vecih: Küfre yol açar anlamında olduğudur. Zira onların söylediği gibi masiyetler, küfre giden kestirme yoldur. Felaketinin akıbetinin küfre varmasından dolayı bunu çokça işleyen kişi için korkudur. Ebû Avâne'nin "Mustahrac alâ Müslim" isimli eserindeki şu rivayet de bunu desteklemektedir:

“Eğer hitap ettiği kişi öyleyse (küfür isnadı geçerli olur), aksi takdirde küfür kendisine geri döner.”⁶

Beşinci vecih: Küfrüyle beraber döner. Geri dönen küfrün hakikati değil, aksine tekfirdir. Zira o mümin kardeşine kâfir addetti, bu yüzden de sanki kendi kendini tekfir etmiş gibidir. Bu da ya kendisi gibi (Müslüman) birini tekfir ettiği için ya da İslâm’ın batıl olduğuna inanan bir kâfir dışında kimsenin tekfir etmeyeceği bir kişiyi tekfir ettiği içindir.” Nevevî’den alıntı sona erdi.⁷

İbnu Dakîk el-Îd, Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem’in şu kavli hakkında şöyle dedi:

“... Öyle olmadığı halde kim bir adama küfür ile hitap ederse ona geri gelir.”⁸

Yani ona döner. Bu da kâfir olmadığı hâlde Müslümanlardan birini tekfir edenlere çok azim bir tehdittir. Bu çok azim bir sıkıntıdır, âlimlerden bir topluluk buna düştü; akidede ihtilaf edip bazıları bazısının küfrüne hükmetti.”

Sonra İbnu Dakîk el-Îd, Üstat Ebû İshâk el-İsferâyîni’den şöyle dediğini nakletti: “Beni tekfir eden dışında kimseyi tekfir etmem.”⁹

⁶ Ebû Avâne el-İsferâyîni, Mustahrac, el-Câmi’et’ul İslâmiyye bi’l Medînet’il Munevvere, 1/229, Hadis no: 118.

⁷ Nevevî, Şerhu Sahîh Müslim, 2/49-50.

⁸ Müslim, Hadis no: 61.

⁹ Şeyh’ul İslâm İbnu Teymiyye Rahimehullâh şöyle dedi,

“Bu da Ebû İshâk el-İsferâyîni ve ona tabi olanlar gibi bazı insanların söylediğinin hilafıdır. Onlar derler ki: “Bizi tekfir eden dışında kimseyi tekfir etmeyiz”, oysa küfürle vasıflandırmak onların hakkı değil, Allâh’ın hakkıdır. Bir insanın, kendisi hakkında yalan söyleyen kişinin hakkında yalan söyleme hakkı yoktur, kendi eşyle fuhuş yapan kişinin eşyle fuhuş yapma hakkı yoktur. Velev ki bir adam başkasını livataya zorlasa zorlanan kişinin onu livataya zorlama hakkı yoktur, bir insan zorla

İbnu Dakîk el-Îd şöyle dedi, “Belki bu söz, bazı insanlara gizli kalmıştır ve onlar doğru olmayan şekillerde yorumlamışlardır.

Şeyhin sözünün hamledilmesi gereken mana, kâfir olmadığı hâlde bir adama küfürle hitap edene küfrün dönmesini gerektiren bu hadise işaret etmiş olmasıdır.

Nitekim Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem’in şu buyruğu da böyledir,

“Herkim (din) kardeşine “Ey kâfir” derse, muhakkak ki ikisinden birine döner.”¹⁰

Sanki bu kalamcı -yani Ebû İshâk- şöyle diyor:

“Bu hadis, iki şahıstan birine -ya tekfir edene ya da tekfir edilene- küfrün döndüğüne delalet eder. İnsanlardan biri beni tekfir edince küfür ikimizden birinde meydana gelir. Ben kâfir olmadığım hususunda katiiyyen eminim. Bundan dolayı küfür ona döner.” İbnu Dakîk el-Îd’den alıntı sona erdi.¹¹

Ebû İshâk’ın kelamının zahiri, tevil sahibi olanın ve olmayanın arasında bir fark olmadığıdır. Vallâhu Alem.¹²

alkol içirerek veya livata yaparak bir kişiyi öldürürse de bunu yapan kişinin o şekilde öldürülmesi caiz değildir. Zira bunların hepsi Allâhu Teâlâ’nın hakkı sebebiyle haramdır. Hıristiyanlar Nebî’miz Sallallâhu Aleyhi ve Sellem’e sövse bizim Mesîh Aleyh’is Selâm’a sövme hakkımız yoktur. Rafizîler Ebû Bekr Radiyallâhu Anh ve Ömer Radiyallâhu Anh’ı tekfir ettiğinde, bizim Ali Radiyallâhu Anh’ı tekfir etme hakkımız yoktur.” (İbnu Teymiyye, Minhâc’us Sunne, 5/244).

¹⁰ Ahmed, Musned, Hadis no: 5914; Mâlik, Muvatta, Yahyâ rivayetiyle, Dâru İhyâ’it Turâs’il Arabî, 2/984.

¹¹ İbnu Dakîk, İhkâm’ul Ahkâm, Matba’at’us Sunnet’il Muhammediyye, 2/210-211.

¹² Ebû Hanîfe Radiyallâhu Anh’a nispet edilen el-Âlim ve’l Muteâllim isimli eserde şöyle soruldu:

[Fakihlerin Çoğu Tevil Sahibi Oldukları İçin Hâricîleri Tekfir Etmemiştir]

Kadı'nın (Kadı İyâd'ın) bu hadisi hâricîlere hamlettiğine dair Mâlik'ten naklettiği, hâricîlerin tekfiri hakkında Ahmed (bin Hanbel)'den gelen iki rivayetten birine muvafakat etmektedir. Ashaptan bir taife ve başkaları bu görüşü seçmiştir. Zira hâricîler, sahabenin birçoğunu tekfir etmiş ve canları ile mallarını helal görmüştür. Bununla da Allâhu Teâlâ'ya yaklaştıklarını zannettiler. Bu yüzden batıl tevilleri onları mazur kılmaz.

“Sizin kâfir olduğunuz hususunda şahitlik eden bir kimse hakkında beni bilgilendirin, bu kişi hakkındaki şehadetiniz nedir?”

Âlim Radiyallâhu Anh şöyle cevap verdi: Benim şehâdetim, onun yalancı olduğu yönündedir. Bundan dolayı onu, kâfir olarak isimlendirmezdim. Lakin onu yalancı olarak isimlendiririm. Zira haram iki türdür: Allâhu Teâlâ'ya karşı işlenen haram ve Allâh Subhânehu'nun kullarına karşı işlenen haram.

Allâh Azze ve Celle'ye karşı işlenen haram, şirk koşmak, tekzip etmek ve küfürdür.

Allâh'ın kullarına karşı işlenen haram ise, kullar arasında cereyan eden haksızlıklardır.

Allâh ve Rasûlü hakkında yalan söyleyen kimsenin, hakkımda yalan söyleyen bir kimse gibi olması gerekmez. Çünkü Allâh ve Rasûlü hakkında yalan söyleyen kimsenin günahı, bütün insanlar hakkında yalan söylemesinden dolayı kazanacağı günahın daha büyüktür.

Bundan dolayı benim kâfir olduğuma şehâdet eden kimse bana göre yalancıdır. Onun benim hakkımda yalan söylemesi, benim de onun hakkında yalan söylememi helâl kılmaz. Zira Allâhu Teâlâ şöyle buyurmaktadır,

“Bir topluluğa olan öfkeniz sizi adaletsizliğe sürüklemesin; adil olun; bu, Allâh'a karşı gelmekten sakınmaya daha yakındır.” (el-Mâ'ide, 5/8)

Allâhu Teâlâ şöyle buyurmaktadır: Bir kavme olan düşmanlığınız, onlara karşı adilce davranmayı terk etmeye sevk etmesin.” (el-Âlim ve'l Mute'allim, Matba'at'ul Envâr, sf. 26-27)

Lakin fakihlerin çoğu tevilleri sebebiyle tekfir edilmeyeceklerini söyler. Bu fakihler der ki: Her kim şüphesi veya tevili olmaksızın masumları öldürmeyi ve mallarını almayı helal addederse kâfir olur. Ancak bunu helal addetmesi, hâricîler gibi bir tevil sebebiyle ise kâfir olmaz. Allâh en iyi bilen ve en çok hikmet sahibidir.

[Hüccetin İkamesi ve Muayyen Tekfir]

İkinci mesele:

“Yine, muayyen bir şahsın tekfiri ve öldürülmesinin cevazı, kendisine muhalefet edenlerin küfre girdiği nebevî hüccetin ulaşmasına bağlıdır.”

İbnu Teymiyye'nin sözünün sonuna kadar.

Şeyhin kelamı davetin ulaşmadığı kişileri kapsar ki bunu başka yerlerde açıklamıştır.

[Davetin Ulaşmadığı Kişilerin Hükmü Hakkında Birinci Görüş]

İbnu Akîl ashabdan bu kişinin cezalandırılmayacağını nakletmiştir. İbnu Akîl şöyle dedi:

“Muhakkak ki Allâh, ticaret yapıp görmezden gelen kişiyi affeder, zira ona davet ulaşmamıştı ve hayırdan bir haslet ile amel etmişti.”¹³

Bu Sahih Muslim'de merfu olarak geçen şu hadisten istidlal edilmiştir:

¹³ İbnu Muflih bu sözü İbnu Akîl'den nakletti. (Şems'ud Dîn İbnu Muflih, el-Furû, 10/216-217)

İbnu Akîl Rahimehullâh şu hadiste zikredilen adamdan bahsetmektedir:

“İnsanlara borç veren bir tacir vardı. Alacağı kişinin zor durumda olduğunu görünce, kölelerine şöyle derdi: ‘Bu borcu görmezden gelin, umulur ki Allâh bizi görmezden gelir (günahlarımızı affeder).’ Allâh da onu görmezden geldi (günahlarını affetti).” (Buhârî, Hadis no: 2078; Muslim, Hadis no: 1562)

“Nefsim Elinde Olan’a yemin ederim ki, Yahudi olsun Hristiyan olsun bu ümmetten herkim beni duyup da benim kendisiyle gönderildiğim şeye iman etmeden ölürse ateşin ahabındandır.”¹⁴

[Nevevî’nin Sözü]

(Nevevî Rahimehullâh) Muslim şerhinde şöyle dedi: “Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem Yahudi ve Hristiyanlara has kıldı, zira onların kitabı vardır.”

Yine şöyle dedi: “Bu hadisin mefhumu, İslâm davetinin ulaşmadığı kişilerin mazur olduğu yönündedir.”

Şöyle de dedi: “Bu usulde kararlaştırılmış olan şu hususa göre cereyan etmektedir: Sahih görüşe göre şeriat varit olmadan evvel hiçbir hüküm yoktur.” Nevevî’den alıntı sona erdi.¹⁵

[Kadı Ebû Ya’lâ’nın Sözü]

Kadı Ebû Ya’lâ, Allâhu Teâlâ’nın şu kavli hakkında şöyle dedi:

“Biz, bir peygamber göndermedikçe azap edici değiliz.” (el-İsrâ 17/15)

“Bu ayette, Allâhu Teâlâ’nın marifetinin aklen vacip olmadığı ancak sadece şeriata göre vacip olduğuna delil vardır ki bu, rasûllerin gönderilmesidir. Ayrıca eğer bir insan bundan evvel ölürse, kesin anlamda ateşte olduğu söylenemez.” Ebû Ya’lâ’dan yapılan alıntı sona erdi.¹⁶

¹⁴ Muslim, Hadis no: 153.

¹⁵ Nevevî, Şerhu Sahîh Muslim, 2/188.

¹⁶ Ebû Ya’lâ, el-Udde fî Usûl’il Fikh, 2/422-423; Şems’ud Dîn İbnu Muflih, el-Furû, 10/217.

[Davetin Ulaşmadığı Kişilerin Hükmü Hakkında İkinci Görüş]

Davetin kendisine ulaşmadığı kişiler hakkında bir görüş daha vardır ki bu da onların cezalandırılacağıdır. Bu görüşü İbnu Hâmid seçti ve Allâhu Teâlâ'nın şu kavliyle ihticac etti:

“İnsan, kendisinin başıboş bırakılacağını mı zanneder?” (el-Kiyâmet 75/36)

Vallâhu Alem!¹⁷

[Hüccetin İkamesi]

Bu yüzden her kime Muhammed Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'in risaleti ve Kuran ulaştıysa hüccet ona ikame edilmiştir. Bu yüzden de Allâh'a, meleklerle, kitaplara, rasûllere ve son güne iman etmediği için kişi mazur sayılmaz. Bundan sonra onun cehalet sebebiyle mazereti olmaz.

Allâh Subhânehu, küfürlerini açıkça zikretmekle beraber kâfirlerin çoğunun cahil olduğunu haber verdi. Allâh Subhânehu ayrıca Hristiyanları da cehalet ile vafetti, oysa hiçbir Müslüman onların küfrü hususunda şek etmez. Biz günümüz Yahudi ve Hristiyanlarının çoğunun da cahil mukallitler olduğunu kesin bir şekilde söylüyoruz, aynı zamanda da onların küfrüne ve onların küfürleri hususunda şek edenlerin küfrüne itikat ediyoruz.

Kuran, dinin asılları hususunda şek etmenin küfür olduğuna delalet eder. Şek ise iki şey arasında tereddüt etmektir. Mesela kesin anlamda Rasûlün doğruluğunu veya yalancılığını teyit etmeyen, kıyamet gününün gerçekleşeceğini veya gerçekleşmeyeceğini teyit etmeyen kişi ve benzeri, mesela ne namazın vacipliğine ne de vacip olmayışına itikat etmeyen ve zinanın ne haramlığına ne de haram olmadığına itikat eden kişi gibi. Bu, âlimlerin icmasıyla küfürdür. Hâli bu şekilde olan kişinin Allâh'ın hüccetlerini

¹⁷ Şems'ud Dîn İbnu Muflih, el-Furû, 10/217.

ve beyyinelerini fehmedememe hususunda bir özü yoktur. Zira hüccet ulaştıktan sonra fehmetmemiş olsa dahi onun için hiçbir özü yoktur.

[Hüccetin İkamesinden Sonra Cehaletin Mazeret Olmadığına Dair Naslar]

Allâhu Teâlâ, kâfirlerden fehmetmediklerini haber verip şöyle buyurmaktadır:

“Onu anlamamaları için kalpleri üzerine perdeler (gereriz), kulaklarına ağırlık koyarız.” (el-En’âm 6/25)

Allâhu Teâlâ yine şöyle buyurmaktadır:

“Onlar Allâh’ı bırakıp şeytanları dost edinmişlerdi. Kendilerinin de doğru yolda olduklarını sanıyorlardı.” (el-A’râf 7/30)

Allâh Subhânehu burada onların fikhetmediklerini beyan etti ve onları fehmetmedikleri için de mazur saymadı. Aksine Kuran, bu tür kâfirlerin küfrünü açık bir şekilde bildirmiştir, Allâhu Teâlâ’nın şu buyruğunda olduğu gibi:

“De ki: Amelce en çok ziyana uğrayan; iyi iş yaptıklarını sandıkları hâlde, dünya hayatındaki çabaları kaybolup giden kimseleri size haber verelim mi? Onlar, Rabblerinin ayetlerini ve O’na kavuşacaklarını inkâr eden, böylece amelleri boşa çıkan, o yüzden de kıyamet gününde amelleri için bir ölçü tutmayacağız.” (el-Kehf 18/103-105)

Her müçtehit isabet etmiş midir, etmemiş midir meselesi hakkında söz ederken, her müçtehidin isabetli olmadığına, aksine hak olanın müçtehitlerin kavillerinden birinin olduğu görüşünü seçtiğinde Şeyh Ebû Muhammed Muvaffak’ud Dîn İbnu Kudâme Rahimehullâhu Teâlâ şöyle dedi:

“Câhız, İslâm milletine muhalefet edenlerin nazar edip de hakkı idrak etmekten aciz kalanların günahkâr olmaksızın mazur olduklarını iddia etti.”

Şeyh Rahimehullâh devamla şöyle dedi:

“Câhız’ın seçtiği görüş yakinen batıl, Allâhu Teâlâ’ya küfretmek ve Allâh ile Rasûlü’nü reddetmektir. Zira biz, Nebî Sallallâhu Aleyhi ve Sellem’in Yahudi ve Hristiyanlara İslâm’ı ve ona tabi olmayı emrettiğini, ısrar etmeleri sebebiyle zemmettiğini ve hepsini savaşıp buluş çağına erenlerin hepsini öldürdüğünü kati olarak biliyoruz. Yine biliriz ki bilip de inat edenler azınlıktır. Çoğunluk ancak mukallittir; atalarının dinini taklit yoluyla itikat edip Rasûl Sallallâhu Aleyhi ve Sellem’in mucizeleri ile doğruluğunu bilmeyenlerdir. Buna delalet eden Kuran’daki ayetler çoktur. Allâhu Teâlâ’nın şu kavli gibi:

“Bu inkâr edenlerin zannıdır. Cehennem ateşinden dolayı vay inkâr edenlerin hâline!” (Sâd 38/27);

“İşte bu sizin, Rabbiniz hakkında beslediğiniz zannınızdır. O, sizi mahvetti de ziyana uğrayanlardan oldunuz.” (el-Fussilet 41/23);

“Onlar sadece zanda bulunuyorlar.” (el-Câsiye 45/24);

Yine Allâhu Teâlâ’nın şu kavli:

“Onların da (kendilerini kurtaracak) bir iş üzerinde olduklarını sanarak...” (el-Mucâdele 58/18);

“Kendilerinin de doğru yolda olduklarını sanıyorlardı.” (el-A’râf 7/30; ez-Zuhruf 43/37);

“İyi iş yaptıklarını sandıkları hâlde, dünya hayatındaki çabaları kaybolup giden kimseler. Onlar, Rablerinin ayetlerini ve O’na kavuşacaklarını inkâr eden, böylece amelleri boşa çıkan, o yüzden de kıyamet gününde amelleri için bir ölçü tutmayacağız.” (el-Kehf 18/104-105)

Kıscası, Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem’i inkâr edenlerin zemmi Kitap ve Sünnet’te birçok yerde bulunmaktadır.” İbnu Kudâme’den alıntı sona erdi.¹⁸

[İnatçı Olan ve İnatçı Olmayanlar, Tekfir Hususunda Müsavidir]

İbnu Kudâme Rahimehullâhu Teâlâ bilip de inat edenler dışındakileri tekfir etmememiz durumunda Yahudi ve Hristiyanların çoğuna da İslam hükmünü vermemiz gerektiğini beyan etmektedir. Bu da en zahir batıllardandır.

Şeyh Takiyy’ud Dîn Rahimehullâhu Teâlâ’nın şu kavli: “tekfir ve öldürmenin cevazı nebevî hüccetin ulaşmasına bağlıdır.”

Şeyhin kelamı, bu iki meselenin -ki bunlar tekfir ve öldürme meseleleridir- mutlak anlamda hüccetin fahmedilmesine değil, aksine hüccetin ulaşmasına bağlı olduğuna delalet eder.

[Hüccetin Fahmedilmesi ile Hüccetin Ulaşması Arasındaki Fark]

Hüccetin fahmedilmesi bir şeydir, onun ulaşması başka bir şeydir. Eğer bu hüküm, hüccetin fahmedilmesine bağlı olsaydı hususi olarak muannit olduğunu bildiğimiz kişiler dışında kimse tekfir etmezdik ve öldürmezdik. Bunun bâtil oluşu da açıktır.

Dahası, Şeyh Rahimehullâh’ın kelamının son kısmı, insanların çoğuna gizli kalan ve tevhid ile risalete zıt olmayan hususlarda hüccetin fahmedilmesine itibar ettiğine delalet eder. Bazı sıfatlar hakkındaki cehalet gibi.

Tevhide ve risalete iman etmeye zıt olan meselelere gelince, İbnu Teymiyye Rahimehullâhu Teâlâ bu amelleri işleyenlerin küfrünü ve tevbe

¹⁸ İbnu Kudâme, Ravzat’un Nâzir, 2/350-352.

etmeleri istendikten sonra öldürüleceklerini birçok yerde açıkça beyan etmiştir. İbnu Teymiyye Rahimehullâhu Teâlâ onları, cehaletleri sebebiyle mazur saymamıştır. Bununla beraber biz, bu insanların bu şeylere düşmelerinin sebebinin, onun hakikati hakkında cehalet olduğunu tahkik ettik. Eğer onlar bunun İslâm'dan çıkararak bir küfür olduğunu bilselerdi bunu işlemezlerdi.

[İbnu Teymiyye'nin Bu Meseleye Dair Sözleri]

Bu da Şeyh Rahimehullâhu Teâlâ'nın kelamında çok bulunmaktadır. Kitaplarından birindeki (şu) kavli gibi:

“Her kim bir Nebî veya salih bir adam hakkında aşırıya gidip ona bir çeşit ilahlık verirse mesela, “Ey falanca! Bana medet et!” “Beni affet!” “Bana rahmet et!” “Bana yardım et!” “Beni iyileştir!” “Sana tevekkül ettim!” “Ben senin zimmetindeyim!” “Sen bana yetersin!” ve bunun benzeri Rubûbiyyete mahsus olup Allâh'tan başkasına yöneltilmesi uygun olmayan sözler sarf ederse tövbe etmesi istenir, tövbe ederse ne âlâ, aksi takdirde öldürülür. Zira bunların hepsi şirk ve dalalettir.”¹⁹

Şeyh'ul İslâm İbnu Teymiyye Rahimehullâh şöyle dedi: “Her kim Allâh ile kendisi arasına vasıtalar koyup onlara dua eder, onlara tevekkül eder ve onlardan isterse icma ile kâfir olur.”²⁰

Yine şöyle dedi: “Zimmet ehlini kilisede ziyaret etmenin Allâh'a yaklaşmak olduğunu itikat eden kişi mürteddir. Eğer bunun haramlığı hususunda cahilse bu ona bildirilir. Eğer ısrar ederse mürted olur.”²¹

¹⁹ Benzer lafızlarla Mecmû'ul Fetâvâ, 3/395.

²⁰ Benzer lafızlarla Mecmû'ul Fetâvâ, 1/124; Bedr'ud Dîn el-Ba'li, Muhtasar'ul Fetâvâ'l Mısıriyye, Rekâ'iz, 1/412; el-Fetâvâ'l Kubrâ, 5/535; Merdâvî, el-İnsâf, thk: Turkî, 27/108.

²¹ Haccâvî İknâ'da bunu nakletti, 4/298; benzer lafızlarla Bedr'ud Dîn el-Ba'li, Muhtasar'ul Fetâvâ'l Mısıriyye, Rekâ'iz, 2/345.

Şeyh Rahimehullâh şöyle dedi: “Herkim sahabeye veya onlardan birine söverse ve sövmesine Alî'nin ilah veya nebi olduğunu veyahut da Cibrîl'in (nübüvveti ilettiği kişide) hata ettiğini eklerse, bu kişinin küfründe şek olmaz. Dahası, tekfirinde duraksayanın küfründe şek edilmez!”²²

İbnu Teymiyye Rahimehullâh şöyle de dedi: “Herkim Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'den sonra -sayısı on küsuru geçmeyen bir kaç sahabe dışında- sahabenin irtidat ettiğini veyahut fasık olduklarını iddia ederse bunu söyleyen kişinin küfrü hususunda kuşku yoktur. Dahası bu kişinin küfrü hakkında şek eden kişi kâfirdir.” İbnu Teymiyye'den alıntı sona erdi.²³

Bak Şeyh nasıl da şek edeni tekfir etti, oysa şek eden kişi cahildir. Bu gibi meselelerde cehaleti mazeret saymamıştır.

Şeyh Rahimehullâh kelamı esnasında şöyle dedi: “İşte bu yüzden de şöyle dediler: Herkim iblis gibi yüz çevirerek asi olursa ittifak ile küfre girmiştir. Ancak herkim şehveti sebebiyle isyan ederse Ehl-i Sünnet indinde küfre girmemiştir. Herkim haram olan şeyleri helal addederek yaparsa ittifak ile kâfirdir.”²⁴

Şeyh İbnu Teymiyye Rahimehullâh şöyle dedi: “Bir şeyi helal addetmek, onun helal olduğunu itikat etmektir. Bu bazen Allâh'ın onu haram kılmadığına itikat etmekle, bazen de Allâh'ın onu haram kıldığına itikat etmemekle olur. Bu da Rubûbiyyet'e veya risalete imanda noksanlık sebebiyle ve daha evvel temeli olmayan saf inattan olur.

Bazen Allâh'ın bunu haram kıldığını bilir ancak bunun haramlığına riayet etmez ve inat eder. İşte bu bir evvelkinden daha şedit bir küfürdür.” İbnu Teymiyye'nin sözleri sona erdi.²⁵

²² İbnu Teymiyye, es-Sârim'ul Meslûl, sf. 586; Haccâvî, el-İknâ, 4/299.

²³ İbnu Teymiyye, es-Sârim'ul Meslûl, sf. 586-587; Haccâvî, el-İknâ, 4/300.

²⁴ İbnu Teymiyye, es-Sârim'ul Meslûl, sf. 521.

²⁵ Benzer lafızlarla İbnu Teymiyye, es-Sârim'ul Meslûl, sf. 521.

Şeyh Rahimehullâh'ın bu minvalde sözleri çoktur.

Şeyh tekfiri muannit kişiye mahsus kılmadı, oysa bu cahillerin, bu söylediklerinin veya yaptıklarının küfür olduğunu bilmeden yaptıklarını kati olarak söylemişti. Böylece onlar, buna benzer şeylerde cehalet sebebiyle mazur görülmemişlerdir. Zira bu şeylerde, vecibelerin en azimi olan tevhibi nakzeden hususlar vardır. Yine bunlardan bazısı risalete zıt olmayı kapsar ve zahir olup Müslümanların uleması arasında icma edilmiş Kitap ile Sünnetin naslarını reddetmek de vardır.

Selef ve imamlar muannit olmadıklarını bildikleri hâlde kendilerinden bir takım kaviller sadır olduğu için insanların tekfir edileceğini söylemiştir. Bu yüzden de fakihler -Allâh onlara rahmet etsin- şöyle dedi: Herkim beş ibadette²⁶ bir ibadetin vucubiyetini inkâr eder, ekmeğin ve benzerinin helalliyetini inkâr eder, alkol ve benzerinin haramlığını inkâr eder veya bunlarda şek ederse ve onun gibileri bu hususta cahil olmazsa kâfir- olur. Eğer onun gibileri bu hususta cahilse ona bu husus öğretilir. Öğretildikten sonra ısrar ederse kâfir olur ve öldürülür. Fakihler bu hükmü muannide has kılmadı.²⁷

Fakihler mürtedin hükmü bablarında sahibini mürted kılacak birçok kaviil ve fiil zikretmişlerdir. Ancak bu hükmü muannit olanlarla kayıtlamadılar.

²⁶ İbn'un Neccâr el-Futtûhî Rahimehullâh bu beş ibadeti şu şekilde açıklamıştır:

“Bunlar namaz, zekât, oruç, hac ve taharettir, zira Kuranda bu beş şeyin vucubiyetine dair deliller sabittir.” (İbn'un Neccâr, Şerhu Munteha'l İrâdât, 10/536-537).

²⁷ Buna benzer şeyler söyleyen fakihlerin bazısı şunlardır: Mecd'ud Dîn İbnu Teymiyye, Huseyin bin Yûsuf ed-Duceylî, İbn'un Neccâr el-Futtûhî, İbn'ul İmâd ve Buhûtî Rahimehumullâh. (Mecd, el-Muharrar, 2/167; Duceylî, el-Vecîz, sf. 491; İbn'un Neccâr, Şerhu Munteha'l İrâdât, 10/536-537; İbn'ul İmâd, Mu'tiyat'ul Emân, sf. 264; Buhûtî, er-Ravz'ul Murbi, Rekâ'iz, 3/419-420).

[Kudâme bin Maz'ûn Radiyallâhu Anh'ın ve Ashabının Kıssası]

Şeyh İbnu Teymiyye yine şöyle dedi: “Kudâme (bin Maz'ûn) Radiyallâhu Anh ve ashabı gibi sahabe ve tabiinden bir taife alkolü helal addedip bunun Mâ'ide suresindeki ayetten²⁸ fehmettikleri anlama göre iman edip salih amel işleyenlere helal olduğunu zannettiklerinde, Ömer Radiyallâhu Anh, Alî Radiyallâhu Anh ve onlar gibi sahabeden ulema onların tövbe etmelerinin isteneceğine, helal addetme hususunda ısrar ederlerse kâfir olacaklarına, eğer bunun haram oluşunu ikrar ederlerse celde yiyeceklerine dair ittifak etti. Burada ilk baştan helal addettikleri için hakkı onlara beyan edene kadar tekfir etmediler, zira bir şüphe vardı. Eğer ısrar etmiş olsaydılar küfre girmiş olurlardı.”²⁹

Şeyh İbnu Teymiyye yine şöyle dedi: “Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'in ümmetine yaşayanlardan ve ölülerden -nebi olsun başkası olsun- hiç kimseye dua etmeyi, ne medet umma lafzı ile ne yardım isteme lafzı ile ne de başka bir lafız ile meşru kılmadığını zaruri olarak biliyoruz. Tıpkı ümmetine ölümler için ve ölümlere secde etmeyi ve benzeri şeyleri meşru kılmadığı gibi. Aksine biz, bunların hepsinden nehyettiğini de bunların Allâh ve Rasûlü Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'in nehyettiği şirk olduğunu da biliyoruz. Lâkin sonraki dönemdekilerin çoğunda cehaletin yaygın oluşu ve risaletin eseri hakkındaki ilmin az oluşu sebebiyle onları bununla tekfir etmemiz mümkün

²⁸ Allâhu Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

“İman edip salih ameller işleyenlere; Allâh'a karşı gelmekten sakındıkları, iman ettikleri ve salih amel işledikleri, sonra Allâh'a karşı gelmekten sakındıkları ve iman ettikleri, sonra yine Allâh'a karşı gelmekten sakındıkları ve iyilik ettikleri takdirde, daha önce tatmış olduklarından dolayı bir günah yoktur. Allâh, iyilik edenleri sever.” (el-Mâ'ide 5/93).

²⁹ Benzer lafızlarla İbnu Teymiyye, İstigâse, sf. 253.

değildir, ta ki Rasûl Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'in getirdiği şey onlara açıklanana kadar." İbnu Teymiyye'den alıntı sona erdi.³⁰

Şu sözüne bir bak: "...onları tekfir etmemiz mümkün değildir, ta ki Rasûl Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'in getirdiği şey onlara açıklanana kadar." Şeyh şöyle demedi, "Onlar anlayana ve bildikten sonra onların inatçı olması tahakkuk edene kadar."

Şeyh İbnu Teymiyye Rahimehullâh şöyle demektedir: "Bu şeyler şirkidir ve işleyeni müşriktir." Ancak burada ihtiyaten küfrü ve riddeti itlak etmekte duraksadı. Lâkin şöyle de demedi: "Onları tekfir etmek caiz değildir, onları tekfir edenlere de karşı çıkılması gerekir."

Şeyh İbnu Teymiyye Rahimehullâh insanların çoğunun üzerinde bulunduğu küfrü ve İslâm'dan çıkmalarını zikrederken yine şöyle dedi:

"Bu çoktur ve yaygındır, bilhassa da cahiliyyenin, küfrün ve nifakın galebe çaldığı asırlar ve şehirlerde. Bu kişilerin öyle acayip cehalet, zulüm, yalan, küfür, nifak ve dalaletleri var ki bu makalede zikredilmeyecek kadar çoktur.

Bu husus hafi görüşlerde olduğu zaman, bu hususta hatalı sapmış biridir ve ona bu ameli işleyenleri kâfir yapacak olan hüccet ikame edilmemiştir denilebilir. Lâkin onların taifelerinden kimilerinde Müslümanların havasının ve avamının İslam dininden olduğunu bildiği zahir işlerde de bu (küfür) vuku bulur. Dahası, Yahudiler, Hristiyanlar ve müşrikler Muhammed Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'in bununla gönderildiğini ve buna muhalefet edenleri tekfir ettiğini bilirler. Mesela yalnızca hiçbir ortağı bulunmayan Allâh'a ibadet etmeyi emretmesi ve meleklere, nebilere ve bunlardan başka Allâh'ın dışındaki şeylere ibadet etmeyi nehyetmesi gibi. Zira bunlar, İslam'ın en zahir şiarlarıdır. Yine Yahudilere, Hristiyanlara ve müşriklere düşmanlık etmek gibi ve fahiş işlerin, faizin, alkölün, kumarın ve benzerlerinin haramlığı gibidir.

Sonra bunların önderlerinin çoğunun bu nevilerden birine düştüklerini görürsün, böylece de mürted olurlar, her ne kadar bundan tevbe etseler de veya bundan dönseler de."

³⁰ Benzer lafızlarla İbnu Teymiyye, İstigâse, sf. 411.

Şeyh Rahimehullâh şöyle diyene kadar devam etti: “Bundan daha ciddi olanı ise onların bazılarının müşriklerin dini ve İslâm’dan irtidat hakkında eser tasnif etmeleridir, Râzî’nin gezegenlere ibadet hakkında kitap tasnif etmesi gibi. Râzî bu eserinde bunun güzelliğine ve menfaatine dair deliller zikredip buna teşvik etti.³¹ Müslümanların ittifakıyla bu, İslam’dan riddettir. Bu böyledir, İslâm’a dönmüş olsa da.” İbnu Teymiyye’den alıntı sona erdi.³²

[İbnu Teymiyye Cehalet Özrü Meselesini Hafi ve Zahir Meseleler Şeklinde Ayırmıştır]

Şeyh İbnu Teymiyye’nin hafi görüşler ile zahir meselelerin arasını nasıl da ayırdığına bir bak. Küfür olan hafi görüşler hakkında şöyle dedi: “Bu hususta hatalı sapmış biridir ve ona bu ameli işleyenleri kâfir yapacak olan hüccet ikame edilmemiştir denilebilir.” Lâkin Şeyh İbnu Teymiyye bunu zahir meselelerle ilgili zikretmemiştir.

Zahir ve hafi meselelerin arasındaki farkla ilgili sözleri zahirdir. Bir kişi zahir ameller sebebiyle tekfir edilir, bunun hükmü mutlaktır. Yine Müslümandan cehalet sebebiyle sadır olan şeyler sebebiyle öğretildikten sonra tekfir edilir, mesela haram olan bir şeyi helal addetmek veya şirkle ilgili bir fiil ya da kavil gibi. Bazı sıfatlar hususunda cehalet gibi hafi meselelerde cehaletten dolayı tekfir edilmez. Bu hususta mutlak anlamda cahil tekfir edilmez, davetçilerinden biri olsa dahi. İbnu Teymiyye’nin Cehmiyye’ye dediği gibi: “Bana göre siz tekfir edilmezsiniz, zira siz cahilsiniz.”³³

İbnu Teymiyye’nin “bana göre” sözü, bu kişilerin tekfir edilmeyeceği hususunda icma olmadığı ve bunun kendi ihtiyarı olduğunu gösterir.

³¹ İbnu Kesîr (el-Bakara 2/102 ayetinin tefsirinde) ve Zehebî (Mîzân’ul İ’tidâl’da 3/340) bu kitabı ona nispet ettiler, ancak bundan tevbe etmiş olma ihtimali olduğunu da zikrettiler.

³² Mecmû’ul Fetâvâ, 18/53-55; ayrıca bkz. Mecmû’ul Fetâvâ, 4/54-55.

³³ İbnu Teymiyye, el-İstigâse fi’r Raddi ale’l Bekrî, Dâr’ul Minhâc, sf. 253.

İbnu Teymiyye'nin bu meseledeki görüşü mezhebin meşhur görüşünün hilafıdır. Zira mezhepteki sahih görüş Kuranın mahlûk olduğu, Allâh'ın rüyetini (ahirette müminler tarafında görüleceğini) inkâr etme görüşüne, rafiziliğe ve buna benzer şeylere davet eden müçtehidin tekfir edileceği, mukallidin de fasık addedileceğidir.

[Bidat Ehlini Tekfir Etme Meselesi]

Mecd İbnu Teymiyye Rahimehullâh³⁴ şöyle dedi:

“Sahih olan görüş: Davetçisini tekfir ettiğimiz her bidatin mukallidini fasık addederiz. Kuranın mahlûk olduğunu, Allâh'ın ilminin mahlûk olduğunu, Allâh'ın isimlerinin mahlûk olduğunu, Allâh'ın ahirette görülmeyeceğini söyleyen, sahabeye sövmeyi din edinen veyahut imanın mücerret itikat olduğunu ve bunlara benzeyen şeyleri söyleyenler gibi. Herkim bu bidatler hususunda âlimse, buna davet eder ve bu hususta münazara ediyorsa bu kişinin küfrüne hükmedilir. Ahmed bunu birçok yerde söylemiştir.” Mecd'den alıntı sona erdi.³⁵

Bir bak cahil olmalarına rağmen nasıl da küfürlerine hükmettiler. Şeyh (İbnu Teymiyye) Rahimehullâh ise cahillikleri sebebiyle onların küfür üzere olmadıklarını ve fasık da olmadıkları görüşünü seçer. Keza Şeyh Muvaffak'ud Dîn (İbnu Kudâme el-Makdisî) Rahimehullâh da küfür üzere olmadıkları görüşünü seçer, ancak onun nezdinde fasıktırlar.³⁶

³⁴ İbnu Teymiyye'nin dedesidir, ismi Mecc'ud Dîn Ebu'l Berakât Abd'us Selâm İbnu Teymiyye'dir. 652H senesinde vefat etmiştir.

³⁵ İbnu Muflih, el-Furû, 11/340-341; Merdâvî, el-İnsâf, thk: Turkı, 29/347.

³⁶ Şeyh Muvaffak Rahimehullâh bu görüşünü bidat ehlinin ebediyete değin ateşte kalacağını iddia eden Şeyh Fahr'ud Dîn İbnu Teymiyye Rahimehullâh'a -ki o Mecc'ud Dîn İbnu Teymiyye'nin amcasıdır- yazdığı mektubunda benimsemiştir. Bu mektubun bir kısmı İbnu Receb Rahimehullâh tarafından zikredilmiştir.

Şeyh Muvaffak mektubunda şöyle dedi:

“Şu sözüne gelince: “Muhakkak ki eski dönem ve yeni dönem ashabın (Hanbelilerin) kitaplarında Kuran’ın mahlûk olduğunu söyleyenlerin tekfir edileceği görüşü bulunmaktadır.”

Bu söz, ashabın görüşünün kati hüccet olduğunu kapsamaktadır. Bu acayıptır! Ne dersin, eğer ashab furu bir meselede icma etse, bu kendisiyle yetinilecek ve zikretmenin kâfi olduğu bir hüccet mi olur? (...) Eğer hepsinin tekfir edilmeleri hususunda ashabın hepsinin ittifak ettiği sabit olsa bile bu onları tekfir etmeyenlerin sözleriyle çelişmektedir. Zira Şâfi’î ve Ebû Hâmid dışındaki ashabı onların tekfir edilmeyeceği görüşündedir. O hâlde tercih edilen görüşü ne ispat eder? Velez ki herkes onların tekfir edilmeleri hususunda ittifak etse bile, cehennemde ebediyete dek kalmaları bu tekfirin gereklerinden değildir. Zira Nebî Sallallâhu Aleyhi ve Sellem ebediyete dek ateşte kalınmayan konularda tekfiri itlak etmiştir.”

Muvaffak *“Müslümana sövmek fîsk, onunla savaşmak küfürdür.”* (Müslim, Hadis no: 64) gibi birkaç hadis zikrettikten sonra şöyle dedi: “Ebû Nasr es-Siczî şöyle dedi: Kuran mahlûktur diyenlerin tekfir edileceğini söyleyenler ihtilaf etti. Bazıları milletten çıkararak küfürdür derken bazıları da milletten çıkarmayan küfürdür dedi.

Bidat ehline karşı en sert tavır sergileyenlerden biri olan İmam Ahmed (Mutezile’nin görüşünü alıp Kuran mahlûktur diyen Halife) Mu’tasım’a “Ey Müminlerin Emiri!” derdi. Kuran’ın mahlûk olduğuna davet eden halifelere itaat edilmesi gerektiğini ve Cuma ile bayram namazlarının arkalarında kılınması gerektiğini söylediler. Eğer İmam Ahmed, Nebî Sallallâhu Aleyhi ve Sellem’den ve kendisinden evvel kimseden varit olmayan bu görüşü duysaydı kesinlikle çok şiddetli bir şekilde karşı çıkardı. Zira İmam Ahmed bundan aşağı meselelere karşı çıkardı. (...)

Ey samimi kardeş, bil ki Rabbine varacaksın ve bu görüşünden mesul olacaksın. Hesaba çekecek kim ona bak, sen O’na ne diyeceksin bir de ona bak. Bu soruya bir cevap hazırla, özrün için de bir dış giysi kuşan. Bu hususta ashabdan bazısını taklit ettiğine dair bir cevabın O’nu ikna edeceğini sanma. Bu insanların kâfirlerden olduklarına dair ashabın ittifak ettiği, bunun da o insanların ebediyete dek ateşte kalmasını gerektirdiği özrü de seni kurtarmaz. Bu hastalıklı bir söz ve kabul edilmeyen bir cevaptır.”

İbn'ul Kayyım Rahimehullâhu Teâlâ'nın kavli de buna benzerdir, zira o şöyle demiştir: "İtikattaki fık, Ehl-i Bidat'ın fıskı gibidir. Ehl-i Bidat Allâh'a ve son güne iman eder, Allâh ve Rasûlü'nün haram kıldığını haram kılar, Allâh ve Rasûlü'nün vacip kıldığını vacip kılar, ancak Allâh ve Rasûlü'nün ispat ettiklerinin çoğunu ya cehaletten, ya tevil ederek, ya da şeyhlerini taklit ederek nefyeder ve Allâh ve Rasûlü'nün ispat etmediğin ispat ederler. Bunlar dinden çıkan hariciler, rafizilerin, kaderilerin ve mutezilenin çoğu ve cehmilikte aşırıya kaçmayan cehmiler gibidirler.

Cehmiyyenin aşırılarına gelince; bunlar rafizilerin aşırıları gibiler. Bu iki taifenin İslâm'dan bir nasibi yoktur. Bu yüzden seleften bir cemaat, onları yetmiş iki fırkadan çıkarmış ve "Bunlar dinden ayrılmışlardır" demişlerdir." İbn'ul Kayyım'dan alıntı sona erdi.³⁷

[İlimsizce Tekfir Meselelerine Dalmaktan Sakındırmak]

Kısacası: Nefsine nasihat edenin bu meselede Allâh'tan ilim ve burhanı olmadan konuşmaması vaciptir. Mücerret fehmi ve aklının hoşgörüsü sebebiyle de bir kişiyi İslâm'dan çıkartmaktan sakınsın, zira bir kişiyi İslâm'dan çıkarmak veya İslâm'a sokmak dinin en azim işidir. Diğer meselelerde olduğu gibi bu meselede de beyan etmekle yetiniriz, dahası, kısaca bunun hükmü dinin hükümlerinin en zahiridir.

Bize vacip olan tabi olmak ve bidat uydurmayı terk etmektir, İbnu Mes'ûd Radiyallâhu Anh'ın dediği gibi:

Muvaffak devamla şöyle dedi: "Eğer Allâh gaybını size açtıysa, cehalet ile cehaletin ayıplarından uzak tuttuysa ve mahlûkatına nasıl muamele ettiğini bildirdiyse bil ki biz zayıf bir topluluğuz. Biz Nebî'miz Aleyh'is Selâm'ın buyruğuyla ve onun yolunu takip etmekle yetindik. Allâh ve Rasûlü'nün önüne geçmeye de cesaret etmedik. Kuvvetiniz sizi bizim zaafımıza karşı, ilminiz de sizi cehaletimize karşı cesaretlendirmesin." (İbnu Receb, Zeylu Tabakât'il Hanâbile, Mektebet'ul Obekan, 3/326-331).

³⁷ İbn'ul Kayyım, Medâric'us Sâlikîn, Dâru Atâ'ât'il İlm, 1/557.

“Tabi olun ve bidat uydurmayın, zira bu sizin için yeterli kılınmıştır.”³⁸

Yine ulemanın küfür oluşu hakkında ihtilaf ettiği şeylerde din için ihtiyatlı olan, Masum Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'den sarih nas olmadığı sürece durmak ve ileri gitmemektir.

Bu zamanda şeytan insanların çoğunun ayağını bu mesele hususunda kaydirmiştir.

Şeytan bunu bir taife için sınırlandırdı, böylece Kitap, sünnet ve icmanın naslarının küfrüne delalet ettiği kişilerin İslâm'ına hükmettiler, ölümler ile gaipte olanlara dua edenler ve kurban ile nezirlerle onlara yaklaşanlar gibi. Bunları mazur sayanlar şöyle derler: Hiç kuşkusuz ki onlar, La İlahe İllallâh diyorlar!

Şeytan başkaları için de sınırı aştı, böylece Kitap ve sünnetin icma ile beraber Müslüman olduğuna hükmettiği kişileri tekfir ettiler.

Acayip olan şeylerden biri de bu kişilere taharet, alışveriş ve benzeri bir mesele hakkında sorulsa, mücerret fehimleri ve akıllarının hoş gördüğü ile değil, aksine âlimlerin kavillerini araştırıp onların sözlerine göre fetva verirler. Peki, din işlerinin en azimi ve en tehlikelisi olan bu azim işte nasıl olur da mücerret fehimleri ve hoş gördüklerine itimat ederler?

Bu iki taife sebebiyle İslâm'ın uğradığı musibet ne kadar da ağırdır! Bu iki bela sebebiyle İslâm'ın çilesi ne kadar da ağırdır!

[Hatime]

Allâh'ım! Senden Bizi doğru yola iletmeni; kendilerine nimet verdiklerinin yoluna iletmeni, gazaba uğrayanların ve sapmışların yoluna iletmemeni istiyoruz!

³⁸ Taberânî, Mu'cem'ul Kebîr, Hadis no: 8770; Dârimî, Musned, thk: Zahrânî, Hadis no: 212.

Hamd, Âlemlerin Rabbi olan Allâh'a mahsustur. Allâh, Muhammed'e, aline ve ashabına salat u selam eylesin.

[Şeyh Ebâ Butayn Rahimehullâh'ın kaleme aldığı "Kendisinden Başka Müslümanları Tekfir Edenler ile Sahibinin Cehalet Sebebiyle Mazur Sayıldığı ve Sayılmadığı Küfür Çeşitleri Hakkında bir Soru" isimli risalesi burada sona ermektedir. Nimetiyle salih amelleri tamama erdiren Allâh'a hamdolsun!]